

GEROLD DVORAK

Klostermannovy povídky ve dvou jazycích - srovnání

Optáte-li se kdekoli v Praze, v Plzni, v Chrudimi, v Českých Budějovicích či na samotné Šumavě nějakého Čecha, zda má nějakou povědomost o Karlu Klostermannovi, dočkáte se téměř bez výjimky nejen pozitivní odpovědi, nýbrž uslyšíte i jmenovat řadu autorových děl, které dotázaný četl, nejčastěji snad tituly jako *Ze světa lesních samot*, *V ráji šumavském*, *Mlhy na Blatech* atd. atd..

Položíte-li stejnou otázku někde v Bavorsku, zaručeně tak úspěšní nebudete a v nejlepším případě padne matná upomínka z nedávné návštěvy Čech na "Klostermannovu chalupu" u Srní, zcela vzácně pak lze narazit - u opravdových znalců ovšem jen - na dvě německé knihy z počátku spisovatelovy kariéry, tj. *Böhmerwaldskizzen* a *Aus der Welt der Waldeinsamkeiten*.

Nejzasvěcenější ze zasvěcených, tj. autor česky vydaného životopisu Klostermannova z roku 1926 Max Regal, přitom hovoří o dohromady 160 textech publikovaných Klostermannem německy, ovšem jen časopisecky v listě "Politik", a proto po letech upadlých v zapomenutí. Často Klostermann své povídky publikoval v obou jazycích zároveň, jak o tom píše Regal slovy, že "... látky svých německy psaných povídek zčešťoval..."

Max Regal záměrně užívá poměrně nezvyklého výrazu "zčešťoval" namísto běžného "přeložil" či "překládal", poněvadž české verze, rozuměj autorské verze Klostermannových textů skutečně nejsou prostými překlady z němčiny.

Výsledkem tohoto autorova způsobu práce se totiž stávají dva textové útvary, jejichž vzájemná odlišnost je poměrně značná. Ty nejnápadnější rozdíly, které jsem dosud zjistil, spočívají v tom, že např. místo děje povídky s německým titulem *Des Holzhauers Neujahrstag*, tj. osada Chinitz-Tettau (Vchynice-Tetov blízko Modravy - pozn. překl.), je v české podobě textu, která změnila název povídky na *Vánice*, přeneseno 12 km vzdušnou čarou do lokality Pláně (Planie, součást rozlehlé obce Kaltenbach, dnes Nové Hutě - pozn. překl.), jejíž jméno samo navozuje české osídlení (přitom byla národnostně německá jako celý Kaltenbach - pozn. překl.). Stejně tak rukopisná podoba povídky *Ein alter Junggeselle* o rozsahu deseti stran se rozrostla na 730 stran dvojdílného románu s českým názvem *Pozdní láska*.

Mohl bych na tomto místě uvést ovšem bezpočet dalších rozdílů u každého jednotlivého titulu Klostermannových drobných próz, pro větší přehlednost a také proto, že v principu jde o postupy víceméně shodné, omezím se v dalším výkladu na krátkou povídku Vánoce pod sněhem (Weihnachten unterm Schnee). Její německá verze je 28. položkou série fejetonů, jichž vyšlo celkem 33 pod společným označením té řady Heiteres und Trauriges aus dem Böhmerwalde v listě "Politik", ročník 1884/1885, ta česká pak je součástí sbírky povídek V srdci šumavských hvozdů, jak poprvé vyšla v roce 1896.

Už tady je prvý zásadní rozdíl mezi oběma verzemi: německý text je vždycky ten starší, tj. původní.

Karel Klostermann - spisovatel Šumavy (1998), s. 10

Ta úvodní část Dvorakova příspěvku na česko-německém sympoziu v Sušici, konaném v září 1998, je tu skutečně přeložena z německého originálu, který byl otištěn ve sborníku z roku 2000, tedy o dvě léta později. Jeho autorovi byly dopřány ještě necelé dva roky další, v nichž stačil přeložit stěžejní román Klostermannův Kam spějí děti (dal mu titul Die Erben des Böhmerwaldparadieses). Prezentace knihy v Sankt Oswaldu ve Waldgeschichtliches Museum se už nedočkal. Zemřel podobně jako jím oslavený klasik česky psané šumavské literatury, který stačil dovršit pětasedmdesátku života, v 74 letech svého věku 3. června roku 2002 v Rothalmünsteru jihozápadně od Pockingu blízko řeky Inn, dělicí tu Bavorsko od Rakouska. Zakládající člen spolku Karl-Klostermann-Verein a až do svého penzionování v roce 1990 učitel na Stifterově gymnáziu v Pasově - žil v nedalekém Neuburg am Inn kus na jih odtud - byl přesto, že i on patřil k obětem poválečné "likvidace problému" německých Šumavanů, vášnivým zastáncem opětného smíření sousedů, které rozdělily scestné ideologie. Narodil se sice 22. srpna 1928 v Plané u Mariánských Lázní (Plan bei Marienbad), podobně jako Klostermann, kterého se rozhodl v podstatných dílech uvést na německý literární trh, vyrostl však v rodině lékaře v Kašperských Horách (Bergreichenstein). Po válečném nasazení v uniformě wehrmachtu (oblékl ji z donucení jako patnáctiletý školák!), ruském zajetí, z něhož prchl domů do Kašperských Hor, nato pak následném útěku z poválečné české nucené práce do Pasova (Passau), kde už 1946 odmaturoval, vystudoval v Německu germanistiku a anglistiku a od roku 1951 pak sám vyučoval na bavorských středních školách. Působil i sedm let v Egyptě jako inspektor výuky němčiny a jazykové pedagogiky vůbec v zemi pyramid. Jeho láskou z mladých let však zůstala Šumava. Při svých překladech Klostermannových próz narazil prý na skutečnost, že jejich autor požadoval už v roce 1919 vytvoření šumavského národního parku, k němuž ovšem by podle tehdejší představy nemuselo dojít až vyhnáním původního obyvatelstva. Tím víc, že Gerold Dvorak na vlastní kůži prožil, co všechno následovalo, je třeba ocenit jeho "objevení" jednoho z nejčtenějších českých autorů i pro německou čtenářskou obec. Zůstane v tom ohledu vzácnou výjimkou z všeobecné lhotejnosti svých vrstevníků na obou stranách hranice.

* Planá u Mariánských Lázní / Kašperské Hory / † Rothalmünster (BY)